

ZVON

LEPOZNANSKI LIST S PODOBAMI.

Leto V.

Na Dunaji 15. avgusta 1879.

List 16.

Pervo jabolko.

Dete:

O glejte, kako se lepo žari.
Zdaj bo se vendar utergati smelo:
Kedar bo rudeče kakor kri.
Dejali ste, mama, tedaj bo zrelo.

Mati:

Res jabolko to žari se lepó,
A lepše žari se še lice tvoje;
O da bi se vedno žarilo takó,
Preserčno dete, veselje moje!

Dete:

Pustite, naj si utergam ga sam.
Kako sem velik, mama, le glejte;
Lahko ga dosežem, — že ga imám.
Jaz pol ga pojém, vi pol ga imejte.

Mati:

Lepo, moj sinek, lepo je to,
Da z materjo svojo ga češ deliti;
Bog daj ti, da bi v življenji tako
Dosegel vse, kar srcé želi ti.

b. m.

Odlični pesniki in pisatelji slovenski.

III.

Matija Čop.

(Dalje.)

Ta prijateljska zveza s Kopitarjem trajala je tudi še pozneje, ko je Čop uže svojo abecedno vojsko soper Metelka pričel. Še 2. maja 1833. pošilja mu Čop 17 tiskanih strani svojega spisa, spremljajoč jih s temi besedami: „Hier erhalten Sie mein Discacciamento, mit dem Sie wohl unzufrieden seyn, aber mir gewiss nicht auf die Art zürnen werden, wie meine hiesigen Gegner, die die Sache ungefähr so nehmen, als hätte ich sie öffentlich Betrüger, Lügner, Lumpen etc. gescholten. Ich aber sehe nicht ein, wie die Sache anders besprochen werden konnte: und besprochen werden musste sie einmahl.

Man betrachtet meine Schrift als einen Angriff auf die Geistlichkeit etc. etc., d. h. Metelko und seine Anhänger möchten sie gern so darstellen; indessen habe ich doch bei Weitem den grössten Theil der Geistlichkeit für mich. Anfangs schien man kaum zu erwarten, dass ich endigen würde, um mir zu antworten; nun aber scheint man sich doch etwas zu besinnen. Metelko selbst getraut sich kaum etwas Gescheidtes zu erwiedern; er sucht den Domdechant Jerin, der eigentlich seine Lettern in die Schulen einführte, dazu zu bereden, der einige Gewandtheit im groben und bissigen Styl haben soll; aber auch Jerin scheint nicht recht zu wissen, was zu thun wäre; er fragte unter andern den Potočnik um Rath, der ihm aber wenig Tröstliches sagte und sogar andeutete, es wäre für ihn

am klügsten, die Materialien, die er von Metelko erhalten (denn er selbst versteht von der Sache kaum etwas), zurückzugeben; Metelko möge sich damit an den D^{er}. Homann (der schlechte causas zu übernehmen pflegt) wenden. Von diesen Leuten habe ich überhaupt kaum etwas zu besorgen. Mit Ihnen ist es freylich ein Anderes; in Gottes Nahmen — dixi et salvavi animam meam!..... Lesen Sie den Metelko'schen Artikel, den Ich Ihnen wiederholt sende, vor meiner Widerlegung. . . . Wenn Sie auf mein Geschreibe (Discacciamento) etwas entgegen wollen, so wäre dazu das Illyr. Blatt das zweckmässigste; und einen Artikel von Ihnen wird man natürlich immer gern in dasselbe aufnehmen, während die Extrabeylage (Disc.) uns über 20 fl. kostet, ein etwas theurerer Spass, den ich allein nicht hätte bestreiten mögen. . . . Auf jeden Fall aber erwarte ich, dass Sie, Sie mögen mich sonst waschen, wie Sie wollen, nicht mit blossen Allgemeinheiten: dass ich keinen Sinn für wahre Buchstabenschrift habe etc. etc. kommen werden“.

A kako silno se je motil ubogi Čop! Poznal je uže dolgo Kopitarja, a ni ga poznal še od prave strani! Dasiravno je v svojem spisu o Kopitarju govoril z največjim spoštovanjem ter samo nekatere njegove nazore o abecedi pobijal z največjo uljudnostjo, čutil se je vendar Kopitar, pravi znanstveni oče metelčici, v svoji ogromni gorenjski ošabnosti silno

razzaljenega. Ilirski list od 6. julija 1833. prinese pod naslovom: „Ein Wort über den Laibacher ABC-Streit“ Kopitarjevo pismo Metelku, pismo, v katerem osemnajstih odstavkih o metelčici skoro ničesa ne omenja, nego splošne abecedne stvari premléva in poleg tega neusmiljeno s čudovito grobstvo in derzno nesramnostjo kakor pravi zarobljeni ošabni gorjanec brez vsega uzroka psuje Čelakovskega, Preširna in ubogega — Čopa, kateremu konečno te gerde besede zalúci v obraz:

„Hoc scio pro certo, quoties cum stercore certo. Aut vinco aut vincor. semper ego maculor“.

S kratka: Kopitarjevo pismo je sramopis od konca do kraja!

Lahko si mislimo, kako je bil nejevoljen Čop, kako so bili razjarjeni prijatelji njegovi! Iz čistega namena pričel je Čop abecedno vojsko, da bi koristil slovstvu slovenskemu: pričel jo je nerad, prisiljen od Preširna in drugih prijateljev svojih. In kako zmerno je pisal, kako si je želel moškega nasprotnika: kako je prosil, javno in v prijateljskem pismu prosil Kopitarja, da naj tudi on, veščak in evropske veljave učenjak reče katero o tej stvari! In Kopitar jo je rekel, a kakšno! Osmešil, ogerdil, — ne, opsoval je najprej njega, imenuje ga Pan Maciek, potem njegova draga mu prijatelja „pemskega patrona Bileam-Čelakovskega“ in „spretnega doktorja-pešnika Preširna“!

„Di che lievi cagion che crudel guerra“! zakliče s Petrarkom silno nejevoljni Čop

ter v svojem odgovoru, posebej priloženem k 30. številki ilirskega lista od 27. julija 1833. najprej pobije vse ohole terditve Kopitarjeve, očisti krivično napadenega Čelakovskega, opère tudi samega sebe ter naposled sklene svoje šest strani obširno pisanje tako: „(Wir) schliessen gegenwärtigen Aufsatz mit der ganz einfachen Erklärung, dass wenn H. K. uns ein zweites Mal blos mit Verunglimpfungen unsers Charakters, mit vornehmen Abweisungen, mit allgemeinen Behauptungen, mit schlechten Vergleichen, mit schalem Witz und gemeinen Unfläthereyen; und nicht von der Sache selbst hergenommenen Gründen bekämpfen sollte, wir (ohne gerade das unsaubere Distichon „des weisen Leo Mediaevus“ auf ihn anwenden zu wollen) es nicht der Mühe werth erachten werden, ihm auch nur eine Zeile zu erwiedern“.

Tako zmerno govoril je Čop — še zdaj!

A Kopitar je grobo prijel tudi Preširna; ta pa ni bil mož tako hladne kervi kakor Čop. Pridejal je torej zgoraj navedenemu odgovoru Čopovemu „Literarische Scherze in August Wilhelm v. Schlegel Manier. Vom „Doctor-Dichter P.“ Ker so ti serseni Preširnovi kolikor toliko zanimivi, ker od l. 1833. razven jednega še niso bili natisnjeni in ker je tudi Ilirski List dan denes bela vrana, hočem jih tukaj blagovoljnemu bralcu na novo podati.

(Konec prih.)

Fr. Levée.

Pravda mej brátoma.

Povest iz zdanjega kmetskega življenja, spisal Josip Jurčič.

VIII.

Jedna najlepših lastnosti našega naroda je, da spoštuje pravico in pravičnega moža. Pošten mož ostaje našemu kmetu dolgo v spominu. Za noben stan pa naš narod nima tako dolzega spomina, kakor za pravičnega sodnika. „Hud gospod je bil, ali dober za ljudi in pravičen, Bog mu daj nebesa, tacega ni bilo in ga ne bo“, reče ti stari kmetski ded, s katerim govoriš o prejšnjih časih in prejšnjih ljudeh, in če slišiš to priprosto slavo od priprostega moža pa iz hvaležnega spomina, reči bodeš moral: lepo je vendar še po smerti možu, ki je hranil vse življenje mladostne idealne pojme o poštenji in pravej moškaj vrednosti.

Tacih sodcev jeden, ki so narodu v hvaležnem spominu ostali, bil je tačas, ko se naša mala povestica snuje, v Zatični službujoči Josip Kersnik.

Na klopi ob steni v sodnikovej velikej sodske sobi v starem nekdanjem cistercijenskem samostanu so proti póludne obsedeli po vseh družih obravnavanjih še trije možje: brata Beranova, Gašpar in Tone, in pa „zagovornik“ Tonetov, vaški zakotni pisač.

Sodniku je bila stvar uže nekoliko znana. Sè svojega sedeža pogleda ter pokliče Antona in Gašparja Berana, naj stopita bliže. Oba vstaneta in okorno korakata do blizu dolge mize, sredi kattere je, pred Kriščevim razpelom sedel resni gospod sodnik, mož srednje starosti, visocega čela, z nazaj čez glavo

počesanimi lasmi, černo brado in z očali na nosu.

Po sodišnej šegi oba izpraša po imenu, starosti, oženjenosti itd., kar poleg sedeči pisar vestno zabeleži. Po tem pa se oberne k zakotnemu pisaču:

„Kaj bi pa vi radi?“

„Jaz sem prišel s tem le, on ni vajen, jaz bom govoril zanj“, reče zakotni pisač.

„Ni treba, on zna sam govoriti, in če ne zna, govoril bom jaz zanj, tam so vrata!“

„Pri prejšnjem gospodu sodniku sem za mnogokaterega govoril...“ reče Tonetov pravdosrednik nekako preplašen, vendar še ošaben.

„Pri meni ne boste govorili za nobenega; le glejte, da vam ne bo treba za sebe samega, ven!“

In ven je moral.

Uhogi Tone Beran! Uže prej so se mu nekako kolena šibila, ko je tu stal v sodišči. Ali upal je, da bode vsaj ón „učeni“, ki mu je tožbo zložil, zanj govoril, da njemu ne bode treba, ker ne vé kakó bi. Zdaj pa, ko vidi, da je sam z bratom Gašparjem in sodnikom, „s tem hudim“, tukaj zapert v sobi, rad bi bil vso pravdo z bratom popustil, še nekaj plačal, in — ko bi ne bilo drugače — še po verhu dve okolo ušes opláziti si dal, samo da bi bil uže zunaj. Pogledal je po strani, ko bi bile le duri odperte, precej bi bil pobegnil ven in na cesto, da bi se bil oddahnil in nikoli več vernil v to tožno izbo pred sodnika.

Sodnik nekaj časa po papirjih išče in bere in ta molk njegov je bil Tonetu Beranu dolga muka.

„Vidva sta brata“? vpraša sodnik.

„Sva“^{cc}, odgovori Gašpar.

„Tedaj ti, Anton Beran, tožiš svojega brata. Povej mi, kaj ti je huđega storil“.

„Kar je tam v tistem pisanji zapisano“^{cc}, reče Tone in s klobukom, katerega je dozđaj pod pasom vertil, na mizo v akte pokaže.

„Ali jaz hočem, da mi ti sam ustno poveš, zato odgovôri“^{cc}, reče sodnik.

Tone se z leve noge bolj na desno opré in poskuša kaj pripóvedi iz sebe izvleči, ali vse mu v gerlu zastaja, le toliko more reči:

„Tepel me je, tepel, ob tla me je vergel, da sem bil ves kervav, takó“.

„Zakaj“^{cc}?

„Za nič“.

„Nekaj si mu moral vendar prizadeti; kar tako tja v en dan se bratje ne pretepavajo. Mar je mej vama taka navada“^{cc}?

„Navada? ne“!

„Nu kaj pak“^{cc}?

„Nič“, reče Tone.

Ker tako ni bilo iz tožitelja ničesa več izpraviti, oberne se sodnik k staršemu bratu Gašparju in mu reče:

„Zdravnikovo spričevalo, katero je ta tvoj brat svojej tožbi priložil, pravi, da si ga ti precej močno telesno poškođoval; ker si ga vergel na kamenje takó, da je padel z glavo ob kamen; le sreča je bila, da se ni bolj ostro zadel“.

„I, gospod sodnik, nekaj prepira zavoljo nekake moke je bilo mej nama, kaj bi dejal, ni vredno, da bi govoril“^{cc}, razklada Gašpar mirno. „Jaz sem se bil malo ujezil, ne vem, kakó je bilo to,

zavpil sem bil nekoliko nanj, fantič pa ne da bi bil tiho, odgovarja mi...“^{cc}

„Zakaj mu praviš fantič? Poglej ga, saj vendar ni več otrok“.

Gašpar se res ozré po bratu Tonetu, kakor da bi mu ga bilo treba pogledati, je li res uže velik hrust ali je še mal dečak.

„Velik je uže res, ali naj mi gospod sodnik ne zamerijo, jaz sem se navadil tako reči mu, ker ko so najin oče umerli in so meni rekli: na Toneta glej, bil je ta še tako majhen, da bi ga bil lahko z levo roko čez kozolčno streho zalučil, potlej je še le zrastel, da človek sam ne vidi kedaj. In jaz mislim, da sem tako skerbel zanj, kakor bi bili ranjki oče, ki bi se zdaj pač v grobu obrnili, ko bi videli, da me za to zdaj moj rodni brat po kancelijah tožit hodi in mi pečate nosi in sramoto v hišo. (Pri teh besedah Gašparjevih se Tonetu solzé v očesu zasvetijo, sodnik to opazi, Tone oči povesi.) Vergel sem ga res, prehudo, bolj kot sem mislil, ali v jezi je bilo, nisem vedel kedaj. Čeva pa zavoljo tega niso izlezla iz njega, tako zdrav je kot prej. Naj mi bo sojeno, kakor vaša cesarska postava govori, gospod, če bođe treba plačati, plačam, hvala Bogu, toliko še imam. Plačam rad kolikor gospod hoté, ali v ubožno kaso, ali kamor je; le zapert ne bi bil rad, ne, tega pa ne. Rajši me še trikrat tako ob tla pometati dajte, kakor sem jaz tega vergel v jezi. Zapert bi ne bil rad. Ne le samo zavoljo sramote pri ljudéh, — in nesloveče je možu, če govore: on je bil uže zapert. Ampak, gospod, jaz ne morem povedati, kakó bi mi bilo to hudo, da bi zapert bil in bi zmerom vedel: samo enkrat si bil, in kedó te je dal zapreti, če te ni dal tvoj brat od ene matere in enega

očeta, to bi mi bilo sitno, gospod. Ko bi bil kedó drug, uže ne bi dejal, ali od brata, gospod. . . . brat je le brat, če je prav tak-le, da gre tožit svoje ime in svoj rod“.

Prej je Gašpar kot izkušen mož mirno govoril, pri zadnjih besedah se mu je pa glas tresel, za to je méndà obmolnil.

„Kaj imaš ti na to odgovoriti“? vpraša sodnik mlajšega brata Toneta.

Ta je pa nekaj v goltancu požiral in požiral tako, da ni mogel ust odpreti.

Sodnik torej izreče „v imenu cesarjevem“ sodbo, ki se je glasila: Gašpar Beran ima plačati deset goldinarjev globe za uboge; če ne plača, ima dva dni zapert biti.

Ne vemo kako da je bil Tone razmišljen pri poslušnji sodbe, ali gotovo je, da je slišal samo nje drugi — eventualni — del, namreč o zaporu dveh dni.

To ga je pretreslo. Pogumno stopi Tone tik sodnikove mize in reče:

„Ne, tega pa ne pustim, da bi brat moj zavoljo mene zapert bil, in še dva dni! Naj jaz zanj sedim dva dni, alj pa tri, če hočete, njega pa pustite, zapert ne sme biti, bom jaz namesto njega“. In dve debeli solzi se Tonetu ulijeli po širocem, zagorelem lici.

Sodnik se mu nasmeje:

„Ljubi moj, to ni tako. Vsak mora svojo kazen sam dostati, tu ni dovoljeno nobeno namestništvo“.

„Če pa jaz sam rad“, reče mlajši brat tožitelj z napol ihtočim glasom.

Mej tem je bil starši brat pripravil deset goldinarjev in jih je sodniku molil.

„Le spravi, uže dobiš nalog, kedaj in kam imaš plačati“, reče sodnik Gašparju, a Tonetu: „Ti nisi méndà sodbe prav razumel; le potem bi bil brat zapert, ako ne bi hotel plačati“.

„Potlej pa jaz zanj plačam“, pravi Tone še zmerom malo solzen in zadržan.

„Tudi to po postavi ne gre. — Sicer pa, če nisi hotel, da je brat kaznovan, zakaj si ga prišel tožit? To ni bilo lepo od tebe, ne bratovsko. Kadar si pa ti enkrat svojo stvar postavi izročil in je zveršena, ne more se opovreči tako, kot ti misliš. Pojta, varujta se prepиров mej soboj in če bosta vendar le še kaj domačega razpora imela, domá ga poravnajta. Sam nisi mogel tu pred menoj skriti, da imaš brata rad, pa se ga spraviš tožit! Pojta pa denašnjega dneva ne pozabita“.

S teškimi kmetskimi koraki oba brata iz kancelije koracáta, po hodniku, po stolbi doli in na cesto.

Drug gre poleg družega, počasi kakor kmetje, kadar se jim ne mudi, in molčita. Kateri bode neki prvi pregovoril? In kakó? Pol streljaja daleč sta uže po prašnej cesti od samostana proč „priklampala“, a nobeden ni še besedice zagnil.

Tone izvleče svojo dolgocevno s „pak-fonom“ okovano pipo, pretiplje jo in iz močnih pljuč izpiha poslednje sledi pepela iz nje ter začne po žepih tabaka iskati, a ne najde ga.

„Oč tabaka“? vpraša mirno in z najnavadnejšim glasom starši brat Gašpar in mu poln mehúr molí.

„Jaz sem méndà svojega izgubil, ka-li“, odgovori mlajši brat, natlači pipo, verne mehúr in tabak zapali.

Potem sta korakala spet tiho dalje,
ali led je bil prodert, pravda izpravdana.

* * *

Lani sem ga videl na velikem semnji
in govorila sva s Tonetom. Starši je,

to se vè, kakor se staramo z leti vsi
Tudi ima uže precej veliko družinico
z ženico, ono Urško. Ali pozabil pa ni
še nič, zlasti svoje prve in zadnje pravde
ne in sodnika.

Slike iz Italije.

VII.

L u g a n o.

1.

Lugano, glej! naproti se nam smeje
Z oboci in arkadično krasoto,
S priródnih zakladov večno doto,
Na zemlji, ki se v nenavadno šteje.

Blagoslovèč jo solnce južno greje:
Ters obložen ves z grózda je lepoto.
Po oljèni šumi v pinjevo temoto
Granátovi zapleta jáblau veje.

In kakor ženin srečni gleda drágo,
Takó zamakneno jezéro v mésto
Zajema v svoje serce sliko blágo.

Hrib Salvatore čuva nja prezvesto,
A v dalji velečastno razprostira
Sankt Gotard se, ki nebni svod podpira.

2.

Po obalu hodim rada,
Kadar se nagiblje dán,
Kadar záton od plamenov
Solnènih hágreno je vžgán.

Kadar žarnimi poljubi
Solnce vódi podéli
Zlato še k slovesu mréžo,
Ki od démantov kipi.

Kadar se valovi glasno
V pesku brégovem bijó,
Kadar v mračni svet zeleni
Pózdrav svoj blestèč nesó.

Kadar jézero priganja
Silno se do cvetnih tal,
Kjer pritók šumèč narašča,
Kjer se dviga kip svetál.

Lujiza Pesjakova.

Misli g. Jeremije Tožnika v Dolgi vasi.

II.

Kedor pogleda v lansko pratiko na tisti
ponedeljek, ko je bil v Dolgi vasi
zopet jour fixe, videl bo, da obeta lepo
vreme; in res se je napravljalo na dež
ves dan. Jesihar je stal na pragu svoje
hiše proti večeru in opazoval petelina
na cerkvi, kako kaže. Jeremija prisopiha
in ga pozdravi z besedami: „Dež
bo, Jesihar“!

„Teško bo drugače“, odgovori mu ta.
„Kje so pa drugi“? vpraša oni; „danes
je ponedeljek“.

„Že pridejo, le čakaj“!

„Saj jih ne bo“, govori zopet Jeremija,
„videl boš, da jih ne bo. Jour fixe se bo razderl, videl boš, da se nam bo. Župan je malo tak, saj ga poznaš. Kader je v komisiji, smejemo se mu

vsi; če pomislim, kako bi on posloval, ko bi bil sam, moram se krohotati na ves glas. Bog vé, kako razume naše govorjenje. Župnik je včasih siten in hoče, da bi zmerom govoril sam, mi pa poslušali, kaj ne! Todà pod tem pogojem jaz izstopim raji. Govoriti je lahko, kar tako. Kimovec pa tudi ne vé, kako bi se deržal. On je kakor osel med dvema kupoma sena, ki pre-mišljuje, katerega bi se lotil. — No, pa tu pridejo; že so tu. — Dober večer, gospod župnik!

„Bog daj“^c, odgovori prislec in do-stavi: „Dež bo, pojmo v sobo“^c!

Komaj ti otidejo, vstopita tudi župan in učitelj, ki sta se ravno pomenkovala o kaznih, ki imajo zadeti starše, katerih otroci ne hodijo redno v šolo; eden je menil, da naj bi se ta reč na tihem po-onegavila, česar pa drugemu ni dopuščala vest. — „Dober večer, gospòda! dež bo“^c, pravi Kimovec in sede na svoje mesto.

„Ali ste že tu? dež bo“^c, pravi župan in se spusti na stol poleg župnika. Je-sihar prinese sladkega in kislega vinca, vòšči vsem dober večer in meni, da bo dež.

Pervi požir gre človeku najbolj v slast, mislita si župnik in župan ter pijeta mo-žato na zdravje društva. Jeremija komaj pritakne jezik; on bo pil, kader se bolj razgreje.

„Danes pa pratika laže“^c, začne župan v imenu župnika, Jesiharja in Kimovca, kajti na mislih je bilo vsem trem, „na jasno vreme je nastavljeno današnji dan, pa ga nismo videli solnce“^c.

„To je težavna stvar“^c, pravi župnik, „barometer, da bi kazal celo leto na-prej, še ni iznajden; bodo ga pa že na-redili sčasoma, bodo“^c.

„Kaj da res mislite“^c? vpraša župan. „Se ve, vsi ljudje pa vse vedo in vse iznajdejo; kedó bi bil tudi dejal, da se bomo tako vozili po železnih cestah in se bomo“^c.

„Človeški um je velikanski; kake mašine on iznajde; tak stroj vam dela kakor pameten človek, samo da duše nima. Saj ste slišali, zjutraj se ovca ostriže na Dunaji, zvečer imate pa že suknjo“^c!

„Stergano“^c! vtakne se Jeremija vmes, ki je mislil, da se je društvo zarotilo proti njemu. „Slišiš, Jesihar! nekaj zate! Jaz sem bral o ameriskanskem stroji, ki je tako narejen, da na eni strani pokladajo grozdje vanj, na drugi pa kerčmar pijance meče iz hiše! — Pa kaj je vse to, gospòda moja. Stroji ne povzdignejo ljudske omike in Bog ve če pomagajo k blagostanju. Posamezni bogatè, dežela pa uboža. Duševni stroji, „uma svetli meči“^c, bodi si v vezani ali tudi nevezani basedi, tí nam priborè neumer-jočnost, tí nam lepšajo to solzno dolino. Jaz le vprašam, koliko jih je, ki bi ve-deli, kedó je iznašel parobrod“^c!

„Prosim“^c, oglasi se učitelj, „vsak olikan človek mora vedeti ime —“^c

„Le tího, pa počasi“^c! pravi Jeremija, „vi boste pač vedeli, g. Kimovec, ko se prepirajo učenjaki in strokovnjaki; kajti po naključji dobim v roke, poslušajte! kos nemškega časnika in v tem nemškem časniku je precej verjetno dokazano, da je nek Nемеc prvi bil znašel vsàj idejo parobroda; dalje učeno društvo je raz-pisalo veliko darilo, mnogo tisoč tolarjev, za tistega, ki bi najbolje dokazal, da je strelovod nemška iznajdba, ali pa, ko bi se to ne dalo, da je Franklin prav za prav Nемеc. Vidite, taka je ta reč, g. Kimovec, nič se še ne vé gotovega

in marsikacega moža neumerjčnost je še jako dvomna. Todà, oglejmo n. pr. pesmico „Od straže horvaške“ ali „Pridi Gorenjec“ ali „Kdo je mar“! Pa vprašajmo katerega si bodi: čegava je ta, pa čegava je ona in ta in ta? In čuli boste: Vodnikova ali Preširnova ali Koseskega i. t. d. Nobenega prepira, vse dognana stvar. Pesem živi in z njo pesnik na vekomaj in zbuja ves narod v življenje. Slovstvo, pravim jaz, to je prvo“.

„Ravno to pa stoji sedaj —“ začne počasi župnik.

„Na jako slabih nogah, hočete reči“, končuje Jeremija. „Da, žalibog, to vemo vsi; in kaj vam jaz pravim: pomanjkanje slovstva, to je naš slovenski greh in nič drugega ne; ljudstvo pa, pri katerem ni slovstva, živelo je in živi zastonj“.

„Zato pa““, pravi Kimovec, „bi jaz mislil —“

„Ni mogoče“! pritakne hudomušni Jeremija, katerega je jezilo, da se mu prestriže beseda.

„— da bi naš jour fixe izdal kak almanah in povabil na sodelovanje vse slovenske pisatelje““!

„Katere pa“! vsklikne zdaj Jeremija, „kje pa so? I ti moj živ dan, slovenske pisatelje! Kedó pa še zna pisati sedaj! Nikedó ne. Zadnji je bil ranjki Modroslav Motovilec: Motovilec je pesniško ime; ali veste, kako se je pisal zares“?

Vsi se spogledajo. „Pa ne da bi bil Matevž Robovec iz Gôrja““? izpregovori župnik.

„Jako se čudim, g. župnik, da ga vi ne poznate. I to je bil moj prijatelj, moj dobri prijatelj Juri, saj je Juri hervaški Modroslav; toraj Juri Maklén! gotovo ste že kaj brali o njem“!

„Pa bi se ne vedel spomniti““, pravi župnik.

„Tudi meni ni znan ta pisatelj“, dostavi Kimovec.

„Da sem bral, to dobro vem““, meni župan, „pa ne vem že kje. Ime mi je pa čisto znano, Juri Maklén! kaj mi ne bo““!

„O predragi Modroslav! kako malo ljudi te pozna v tvoji domovini in kake zasluge imaš ti za slovstvo! Nemo propheta in patria, pravi star Rimljan“.

„Kam pa da bi bil pisaril ta Motovilec, v Novice ali kali““!

„O sancta simplicitas“!

„Jaz vas resno opominjam, da se védete spodobno““! govori župnik, ki ni mogel berzdati svojega nekoliko ničemurnega hrepenenja pokazati predsedniško sposobnost.

„Brez zamere! Nič napačnega nisem mislil! Todà britkost me obide, kader premislim, kako bomo pozabljeni tudi mi enkrat. O blaga duša, kako malo serc se te spominja! Samo nekaj nas opravičuje, gospóda, da poznamo tako malo Modroslava: on namreč ni pisal v našem jeziku, ampak v hervaškem“!

„Sem si takoj mislil““, modruje župan, „Modroslav je hervaški svetnik; Motovilec sicer pravimo tudi mi, pa saj ni toliko razločka med našim jezikom in onim““.

„To vam je pesnik, pravim. Priprost, vzvišen, naraven, vse, no! Pravi sin narave. Njegova beseda izvira iz serca in seza do serca. Da le en zgled povem, kako zadene on narodno pesem v prelepi kitici: Ale, ale majku Mancu, V kuči još mi vari žgancu! i. t. d.“

„Vodnikov genre““! opomni župnik.

(Dalje prih.)

Na planinah.

(Dalje.)

Tako sklene mož in po jedi spremi še dijaka nekoliko korakov od kolibe proti planini, ter ju vabi, naj ga prideta še obiskat, ker ga jako veseli, ako se more s kakim človekom kaj pogovoriti. Mladiča se mu lepo zahvalita za dobre zgance z mlekom ter mu obljubita, da ga hočeta kmalo zopet obiskati.

Zvečer se je nabralo na planini v koči nekoliko ljudi, prišli so dervarji in pastirji. Vse se je že veselilo novic, ki se imajo zvedeti z bojišča na Turškem. Jože je bil naročen na „Slov. narod“ in ga je dobil včasih celo na planino, ako je prišel ravno kak človek iz vasi gori. Ljudje v gorah živeči so na vsake verste novice jako radovedni in zelo radi poslušajo, ako jim kaj pripoveduješ, kar se godi po svetu. Zato se jim je moral list vselej prebrati, kedar so vedeli, da je nov.

Ravno leta 1875., ko se je vnela ustaja, so se ljudje jako začeli zanimati za brate na jugu. Zijaje je vsak poslušal na to, kar je bilo zapisanega v listu in kar se jim je za pojasnjenje povedalo. Po dokončanem branji o bitkah, ki so se veršile zadnje čase, pravi že precej priletan mož, ki je tudi včasih rad kako povest povedal:

„Bog jim daj srečo in dober vspeh, siromakom, rad bi jim pomagal, ko bi jim mogel, in mislim, da je tudi naša dolžnost pomagati bratom iz jarma, kedor jim more“.

„Kaj pa da bi se jim moralo pomagati“, pristavi Janez, „samo moremo ne, ker nimamo ničesa, da bi jim poslali. Kakor se bere in pripoveduje, so

siromaki hudo tlačeni in se jim grozovita krivica godi. Ali je mari tudi kaka taka družba kakor pri nas, da ima toliko oblast čez nje, da jim smé vse vzeti“?

„O ne, doli je pa vladarstvo tako krivično, da kristijanom ne dovoli nobenih pravic čez in čez po vsem Turškem“.

Po ne dolgem govoru o turških in gorenjskih razmerah oberne Jože govorico na pripovedke in začelo se je zopet pripovedovati o divjem možu. Bili so Matvezkov oče na versti in so povedali že obljubljeni prigodbo, ko so stresli pepel iz pipe ter spravili mehur in tabak v žep.

„Ne maram kaditi, kedar kaj pripovedujem“, pravi mož, „ker mi rad ugasne in me zažiganje potem moti. Tisto bom povedal, zakaj se pravi tam le blizo Mejedoline nekemu kraju na Mesnicah“.

„Dobro, tisto povejte, tisto“, odgovori Jernač, „mi bomo pa poslušali“.

„Sam tega ne pomnim“, začne mož, „slišal sem pa večkrat pripovedovati, da se je kedaj več ljudi pogubilo na Mesnicah. Ljudje so tam delali. Mendà so sekali, rude mislim da niso kopali zato, ker se nič ne pozna, da so bile kedaj jame tu. Navadno je moral vsako nedeljo eden ostati pri kolibi za varuha, drugi so šli pa v sobotah vselej domov in v nedeljo k sv. maši. Verstili so se in kogar je versta zadela, moral je varovati.“

Zgodilo se je večkrat, da ga v ponedeljek, ko so prišli drugi od doma, niso več dobili varuha, in ni ga bilo nikdar

več. Kmalo pa so prišli na to, da prihaja divji mož in odnaša ljudi po noči, ako jih posamezne najde. Bil je pa tačas med delavci eden prav pogumen in prebrisan, in ta pravi, da bode divjega moža že naučil kozje molitvice, da mu bode prešlo za vselej še po kacega tovariša priti. Navadno nabrušeno orožje neki ne rani divjega moža. To je delavec vedel, znano mu je bilo pa tudi, kako se mora sekira nabrusiti, da vendar gre tudi divjemu možu v meso. Zvedel je neki, da se mora sekira samo na brusu ne pa z oslo nabrusiti, kakor imamo sploh navado. Pripravi se torej, ko so drugi odhajali, česar je mislil, da mu bode treba, ako pride strašni gost. V pograd dene lesen panj v cunje zaviti, kakor bi kak človek zaviti tu težal.

Precej, ko se stemni, zleze sam nad vrata na glisti in čaka sè sekiro v roci. Zunaj je vse tiho, še ponočne tice ni slišati; grozna tema je in pozno je že. Zasliši se hoja, da hosta poka pod nogami, tako stopa nekédó terdo okrog lesene kolibe, ki je zaperta, a ne zaklenena. Čeravno je bil varuh pogumen, ne boječ mož, vendar ga je obšla neka groza, kakor je sam pozneje pripovedoval, ko so vrata zaškripala. Grozna prikazen se primoli čez precej visok lesen prag. Bil je divji mož. Bojazljivcu bi bila pala sekira iz rok v tem trenutku,

ali pa bi bil prezgodaj mahnil in slabo zadel; pogumni varuh pa čaka. Proti pogradu se plazi priklonjen širokopleči divjak, oči se mu zablisnejo kakor svetilnici, ko zgrabi v cunje zaviti les. Predno pa se prestopi zopet čez prag, zadene ga smertni udarec za vrat; todà ne zverne se usekani velikan, čeravno mu je kri lila kakor voda iz zleba. Stopivši iz kolibe pa reče: „Kunšten si bil, kunšten, pa še bolj je bil tist, ki te je učil“, in izgubil se je v temni noči.

Ni si upal dervar iz glist, čakal je do belega dne z odpertimi očmi in vedno pripravljen, da bi se branil, ako bi bilo potreba. Zjutraj, bila je nedelja, pa ni bilo divjega moža; obležal ni, samo kervavel je; kri se je sledila notri do verhu Gabrija, kamor so šli še le v ponedeljek, ko so bili zopet delavci vsi skupaj, gledat po sledu, kako je z divjim možem, ali je obležal ali ne.

Našli so ga v nekih skalinah; tu je ležal mertev in okrog njega je plakalo sedem otrok in njegova žena. Grozno velik je bil in širokopleč, tako so povedali, ki so ga videli. Berlog je imel prostoren, in pred berlogom je ležalo na kupe kosti, nekaj jih je bilo živalskih, nekaj pa tudi človeških in za dobro se je zdaj vedelo, da je res hodil divji mož na Mesnice po ljudi.

(Dalje prih.)

Spomini s p o t a.

(Dalje.)

Kedor se je enkrat prijavil za udao, dobival je potem list zmerom naprejšne da bi se bil kedaj od njega zahteval letni donesek. List in uprava društvena

uzdržavala se je iz podpore, ki jo je društvo uživalo od dežele. Tako se je gospodarilo gotovo kacih petindvajset let. Ako je vendar v tem času gospodarstvo

napređovalo, je to zasluga nekaterih posameznih, za napredek vnetih gospodarjev, zlasti župnikov. Od nekaj let sem obhnila se je sicer tudi ta stvar na bolje, društvo in list sta v dobrih rokah, društvo tudi vé, kako bi imelo delati, toda — nima drobiža. Vlada mu je že ali mu hoče pristrichi letno podporo. Brez nič, pa ni nič.

Društvo ima tudi podružnice po deželi, ki so pa popolnoma nedolžne. Kdo bi tudi od njih zahteval delovanja, ko je matica mertvoudna. Podružnični prvomestnik skliče enkrat v letu ude svojega okrožja v gospodarsko skupščino. Tu se iz Gosp. lista najpred bere kakov članek — da ne bi morebiti kdo mislil, da to ni gospodarska skupščina — potem se razgovarja ali o tem članku ali o katem drugem gospodarskem predmetu — najraje o vinstvu, poberó se tudi letni doneski, ako hoče kdo kaj plačati in naposled se vsedejo k obedu ter so veseli „poleg navade stare.“

Blizu kacic dvajset let imajo Hervatje v „veselem“ Križevci gozdnarsko in gospodarsko šolo, ki pa ima dva oddelka, namreč višega in nižega, tako imenovano „ratarnico“, v kateri se kmečki sinovi, ki brati in pisati znajo, praktično učé kmetijstva. Ratarji uživajo vsi stipendije bodi si deželne, bodi si občinske in tudi v višem oddelku in v gozdnarski šoli bode jih le malo studiralo na svoje stroške. Da si ta zavod ni mlad, vendar si ne more pridobiti prave veljave in še dandenes ne more se reči o njem, da je raven drugim sličnim zavodom avstrijskim. Dežela je sicer proti svoji moči mnogo storila zanj, ali vendar nima še vseh potrebnih učil in pripomočkov, manjka mu še mnogo. Pred vsem pa bi mu bilo želeli boljega nadzorstva, ki bi

mu znalo vdihniti nekaj oživljajočega duha ter zatreti ono kužno mertvilo, ki se je uže o njegovem postanku vanj zaselo. Ravnatelj na tem zavodu menjajo se hitro in to gotovo ni dobro, kar je pa še slabše, je to, da ima vsak najmanj toliko protivnikov, kolikor je učiteljev na zavodu, ker se vsak misli najspodobnejšega za to mesto. Temu bi jedva bilo pomagati, ako bi vlada vsacemu količkaj sposobnemu ustrojila svoj zavodček ter mu ga izročila na ravnanje. Hervaški veleposestniki o križevskih gojencih nimajo najboljšega menenja. Istina je, da iz mnogega govori samo sovraštvo do vsega, kar je hervaško, ali tudi iz ust poštenega narodnjaka sem čul ostro sodbo: Slabi gospodarji, dobri „stola ravnatelj“. Čudno se je zdelo meni tudi to, da sem mnoge te gojence videval po vseh mogočih službah, samo ne pri gospodarstvu. Celo mnogi „ratar“, videvši kako lepo živi gospoda, popusti plug in motiko ter se pogospodči idoč med pisarčiče ali občinske uradnike.

Sava je najimenitnša hervaška reka, a imenitnost njena poskočila bi še znatno, ko bi se jej korito uravnalo. Do Rugvice pod Zagrebom teče jako neuredno, razdeljena v mnoge plitke struge, ki se stoprav pri Rugvici zlijó in od onde giblje se vsa njena voda v skupnem, zdaj ožjem zdaj širjem koritu. Berdka planinska hči, ki jasna in glasna prišumi iz slovenskih gorá v hervaško raván, vleče se motna in tiha dalje proti serbski zemlji kakor užaljena ljutim razporom med rojenima bratoma.

Sava prinaša z gorskih strani mnogo peska in proda, katerega tu, kjer ima tako neznamen stermeč, na mnogih krajih nasiplje v široke klečéti, sem ter tam tudi dela velike poloje in otoke. Še več

grušča nego Sava sama donašajo njeni mnogi pritoki, sosebno oni z desne strani. To vse pa dela, da je savska matica jako nepravilna. Velike globočine menjajo se z mnogimi plitvinami. Dočim jo pri mali vodi tu in tam mož lahko prebrede, je zopet na drugih krajih 20 do 25 metrov globoka. Vsacemu bode doumno, da so te plitvine brodarstvu velika zapreka. O mali vodi mogó pluti le najmanjši parobrodi in še ti morajo časi vožnjo ustaviti.

Posavina je lep in rodoviten kos hervaške zemlje. Pridna delavna roka in dobra uprava promenila bi jo lahko v mali zemeljski raj. Ali taka, kakoršna je dandenes, je ondotnim stanovnikom prej mali pekel. Ljudstvo živi v vednem strahu in trepetu pred veliko vodo, ki jim poplavi na dolgo in široko njihova polja in livade ali jih celó goni od domačih ognjišč. In ko upadejo vode, ostanejo premnoge mlake in prostrana blata, iz katerih se o poletnem solnci širi kužen vzduh, ki ljudem truje telesno zdravje. Od tod one terdovratne merzlice (groznice), ki od nekdaj zatirajo posavsko ljudstvo. Razen tega je vsa Posavina polna silnih barij in močvirij, ki nikdar ne presahnejo, a dala bi se — da je s čim — prestvariti v najplodnišo zemljo.

Na levi savski obali razprostira se vzdolž reke jako nizko zemljišče, podobno kacemu staremu savskemu koritu. To korito je na nekaterih mestih niže od Save, v njem zastajajo vode savskih pritokov z leve strani in delajo velika močvirja. Taki pritoki so: Lonja s Černcem in Čazmo, Ilova s Pakro, potem Veliki in Mali Strug. Ves svet ležeč ob

teh vodah močviren je več ali manj. Tu se nahaja glasovito Lonjsko polje, zatem Mokro polje in Mramorno polje. Najznamenitise je Lonjsko polje, ki se razširja od Save do Moslavske gore, od Siska do ustja Lonje ter meri 1150 □ kilometrov. O njem se je mnogo govorilo in pisalo. Več nego sto let se meri in meri na vse strani, komisija za komisijo je hodi gledat, osnove za njegovo osušenje se delajo in predelujejo, a Lonjsko polje je še zmerom staro Lonjsko polje in po vsi priliki ostane še za dolgo najugodnejše zavetje neštetim legijonom žab in vsakoverstni vodni golazni. Tudi bivši hervaški ban baron Rauch hotel je to polje osušiti, ali, kakor je znano, vgreznil je ter se udušil v njegovem blatu.

Še mnogo večja preglavica, nego so barja in močvirja, je Posavcem Sava sama. Po dolgem deževji silno naraste in preraste ali prodira nasipe ter se razlije po obdelanih njivah in senožetih. Lanjske jeseni bilo je malone vse Posavje zalito in ker voda dolgo ni odtekla, šla je vsa ozimina po zlu. In na letošnjo pomlad, ko je bil čas jare setve, prihrumele so z nova neberzdane vode in Posavje spremenile v morje. Zimske setve so propale, a s pomladi se ni moglo nič posejati. Škoda, storjena po vodi v hervaškem Posavji, ceni se na štiri milijone. Nužen in zdvojen gleda Posavec bližajoči se zimi v oči. Kaj mu more prinesiti družega nego glad in bolezen? Za nesrečni Szegedin omečila se je vsa Evropa, dà ves svet, a bednih Hervatov ne spominja se nihče. Madjar je zdaj v modi, a Hervat ne.

(Dalje prih.)

Fr. Poljanec.

Pogovori.

XV.

Iz poslednjih besed v prejšnjem pogovoru moglo bi se sklepati, da hočem pisati obširno kritiko o „Dragoljubcih“; a kaj takega ne nameravam. Eno stran v tej knjizici samo hočem poudariti in obširneje o njej govoriti, to je pedagoška stran.

Gimnazijski učitelj hoče govoriti o pedagogiki, to bo kaj lepega! Njemu pedagogika pa zajcu boben! Tako mi poreče tu na pol zaničljivo, na pol pomilovalno ta in ón ljudski učitelj. Komur namreč to ni znano, naj mu povem, da se srednješolskim učiteljem zlasti od strani ljudskih učiteljev po zborih in časnikih z nekako serditostjo očita, da niso pedagogi, da nimajo trohice pojma o pedagogiki, od kod neki? kje so se je učili, kje izpit delali o njej? To je, zaradi tega jim gre vse narobe!

Jaz nimam ne dolžnosti ne pravice, da bi zagovarjal svoj stan proti temu ali pa tudi kakemu drugemu očitaniu. Kedor se zanima za to vprašanje, naj bere silno zanimivo in ukovito knjižico, katero je pod naslovom: „Ueber gymnasialwesen, paedagogik und fachbildung“ na svetlo dal slavnoznanzi zgodovinar Otokar Lorenz, ob enem pervosednik gimnazijsko-izpitni komisiji na Dunaji, torej mož, ki bi lahko vedel kaj pametnega povedati o tem predmetu.

Todà pustimo vse to v némar, ne vprašajmo: kedó govori, glejmo samo, kaj govori in kako! Omeniti mi je tudi še to, da moje naslednje opazke ne merijo samo na g. Tomšiča in njegove „Dragoljubce“, nego ravno tako na veliko, veliko večino enakih mladini na-

menjenih nemških spisov. Tu gre za načela, in, kakor se meni zdi, imenitna pedagoška načela, o katerih se mi potrebno zdi izpregovoriti resno besedo.

Za naš namen bode dovolj, če pregleđamo samo prvi spis „Dragoljubcev“ z naslovom: Knjiga modrosti in lepih naukov v prirodi. Vsebina njegova je v kratkem ta: Oče gre zgodaj zjutraj sé svojimi otroci v gozd in na polje nabirat cvetic za materin god. Ko so otroci natergali raznega cvetja in povernili se k očetu, izprašuje jih on po versti, ktere cvetice so vsakemu izmed njih najljubše in zakaj. Radovanček mu podá zvončico rekoč, da je njemu ta najljubša. „A zakaj?“ vpraša oče, „saj ima vendar tako majhene cvetove, ki naglo usahnejo in zvené“. Nato deček: „A vendar se meni najbolj dopadajo ti prekrasno modri zvoničasti cvetovi; zdi se mi, kakor bi gledal v prekrasno modro nebo. Slišal sem tudi, da nam modra barva kaže veselo upanje, kar se meni zdi, da je popolnem primerno, ker se nam modro nebo nad nami po dolgem dežji in hudi nevihti zopet pokaže v svojej neizpremenljivej podobi prekrasne modrine. To cvetico imam tudi zato rad, ker ima tako lepo podobo. Ta podoba me vedno spominja na prijetno doneč zvon v visokem zvoniku naše domače cerkve in na one male zvončke okoli oltarja. Kadar koli grem na polje, v dobrovo ali bodi si kamor koli ter ugledam té lepe zvončice, vselej mi serce od veselja zaigrá v persih in zdi se mi, kakor bi mi vse zvončice po dobri glasno na ušesa donele, naj se spominjam svete

dolžnosti, ki mi jo cerkveni zvonovi kličejo v spomin, da naj grem v cerkev ter ondu pobožno molim dobrega Boga v nebesih*.

Očetu je ta odgovor prav po volji. Na to vpraša Marijco, katera cvetica se njej najbolj dopade. Deklica odgovori, da dragoljubeč. — Zakaj? — Marijca: „Kadar koli pridem meseca maja v zeleni gozd, v katerem slavec svojo milo pesenco poje, vselej se razveselim, če zagledam v germovji v debelejši senci, kako iz velicah zelenih listov dragoljubeč svojo kakor sneg belo glavico moli ter se svojo nežno lepoto in prijetno dišavo zemljo napaja še celó tam, kjer so jo vse druge cvetice zapustile. In če sem natergala in v kitico povezala té prelepe cvetice, ter jih potem prinesla materi in sestricam domóv, oj kako so se razveselili prijetne vonjave teh majnikovih cvetic! Ni tega še dolgo, da sem splela venec iz samih dehtečih dragoljubcev in ga podarila materi proséč jih, da mi povedó, kaj značijo té prelepe bele cvetice. Glej, Marijca, rekli so mi mati, ta majhena, okroglasta podoba in ti tako pohlevno pripeti cvetovi značijo tiho pohlevnost, katera deluje najraje v tihem samoti; bela barva teh ljubih cvetic je barva nedolžnosti in deviške čistosti, a veliki zeleni listi kažejo nam obilost sladke nade, ki ima svojo podlogo v nedolžnosti. Tako so mi mati razložili to

cvetje in ravno zato so mi dragoljubci najljubše cvetice na zemlji*.

Mirkov ljubljeneč je divji make, ker živemu plamenu podoben znači gorečo ljubezen. . . . Slednjič pristavi: „Verujte, o verujte mi, ljubi oče, da vas resnično in gorko ljubim ter da moje serce plamti od ljubezni do vas z onim plamenom, kakor nam ga kaže podoba te žareče cvetice“. Enako govoriga naposled še dva otroka.

Kaj je tu graje vrednega? tako bode vprašal ta in ón in pač tudi g. Tomšič sam. Ali ni to krasno, nežno, dá poetično, in zraven — utile dulci — tudi podučno? Kako lepo zna oče zbujati v svojih otrocih ljubezen do matere, do narave, zlasti do nežnih cvetic! Ali drugače govorigo: Kako umé pisatelj zaviti tako rekoč svoje nauke v lepo, zanimivo obliko! To je pravo, to ie pedagogično.

Je li to res pedadogično, je li oblika, katero je dal pisatelj svojim moralnim naukom res primérna, priležna? to je vprašanje. Ali, da naravnost izrečem svoje mnenje, meni to ni vprašanje, jaz sem za terdno prepričan in prevérjen, da je ta pisava napačna, dasi je tako razširjena in priljubljena, da pisatelj z njo nikakor ne doseže svojega namena. To svojo terditev bodem izkušal dokazati, in to, ker se mi vprašanje zdi silno imenitno, nekoliko obširneje. S.

(Dalje prih.)

V a d n i c a.

12.

„Alozij“. — „Brez grešnega zakriva“. —
Čudna beseda ta „zakriv“; to ti nič dobrega
ne obeta, vendar berimo dalje:

Je v noč. Oh, kak blede mladenčca lica;
Zvedavo prek neba se vzira.
Kaj meni pač? ... In glej! kar svetla lira
Njega ti vpoje v noč, ko rajska ptica: —
Le zame slušati ni zdiha klica!

Terdo branje, vendar poskusimo še dalje, da
bodemo videli, kam g. Alojzij meri.

„— Sveta sladkosti, tug zabrani mu Morana; —
In rahla mi je postljica postлана
Bila pod skerbim sercem tvojim,
Ko draga! sreče z upom sladko svojim
Si ti pojila, mi do serca vdana.
Me, mertvi sad, ljubezni-lahna rana“.

Dovolj! Potrebno se nam zdi pristaviti, da
je res vse tako pisano, kakor tu tiskano. Rado-
vedni smo, ali živa duša na svetu, ne izvzemši
pesnika samega, umé to zmešnjavo; naši možgani
so za to preslabi. Passez! —

„A. S. v. L.“ Slepčeva hčerka.

„Oj revica! gladú derhtiš in mraza!
Ti gladna si, oh vem, da to boli!
In mraz, ta hudi mraz tako skéli!
Oh ne odmikaj, hčerka, mi obraza,
Saj vem, da solzne tvoje so oči“!

— Stoj! To bi utegnilo kaj biti; sosebno
poslednja dva verza sta kaj dobra! Preberimo
ostalo na tihem zase. To bo kaj za list —
o priliki; samo tu pa tam kaj malega prenare-
diti v besedi, ako g. pisatelj privoli.

„M. B.-l-c“ Smertni glasovi.

Dete tu leži v zibeli,
Milo stoka in ječi,
Milo mater pogleduje,
Mati vidi, kaj terpi.
Žalostno ga ona gleda,
Pomagati ni ji moč;
Smert ga morebiti vzame,
Predno pride črna noč.

„Mati moja, mati draga“!
Dete zdaj povzdigne glas,
„Mati meni, oh, zapojte,
Da bom jaz poslušal vas“.

„Jaz ne morem“, pravi mati,
„Peti, ko umiraš ti“.
Serce počiti ji hoče,
Ko to bridko govori.

„Kolikrat ste mi že peli,
Da sem sladko bil zaspal;
Oh, zapojte mi še danes,
Saj bom tu pri vas ostal“.

Mati poje, roke vije,
Solza ji rosi oko;
Dete se smehlja veselo,
Petje je tako lepo!

Dete posluša in posluša, zdi se mu, da angelj
poje ter ga vabi v nebo. Ko mati potihne —
„dete spalo je sladkó“.

Misel ni slaba, samo zdi se nam, da smo
nekaj enakega že slišali, ne vemo hitro, kje.
Oblika je še precej, a vmes se nahaja mnogo
čudnega. Da dete v zibeli govori in tako
spretno govori, to naj še bode — licentia poe-
tica! „Ko umiraš ti“, tako se vendar ne go-
vori z umirajočim. — „Saj bom tu pri vas
ostal“. Ko bi mati tolažila otroka, da bode pri
njem ostala, to bi imelo še nekaj pameti v sebi;
ali kaj hočejo té besede iz otrokovih ust? „Mati
poje, roke vije, solza ji rosi oko“, — da ji
solza oko rosi, prav; ali da poje in roke vije,
to ne gré! Enake čudnosti se nahajajo tudi
še v naslednjih verzih. — Ostale pesmi: „Za-
puščenec luni“, „Upanje“ in „Pervi klic“ —
vse to je nezrel, neužitni sad, kar nas le še
bolj poterjuje v mnenji, da prva pesem ni
čisto izvirna. S.

POPRAVA.

Na str. 236 v 6. verst. od sp. ovsas nam. ovesa.
„ „ 237 „ 8. „ „ zg. slavila „ hranila.
„ „ „ 9. „ „ „ slavi „ hrani.
„ „ 238 „ 23. „ „ „ izdajalo „ izdalo.
„ „ „ 14. „ „ 2. pr. zgoraj mora se
za besedo treba vstaviti: samo.

„Zvon“ izhaja 1. in 15. dan meseca; naročnina 5 gold. za vse leto. 2-50 za pol leta; Napis:
Redaction des „Zvon“, Wien, Währing, Herrengasse 110.